

BAŞLARKEN

Prof. Dr. Muzaffer ARIKAN*

Merkezimiz, Dışişleri Bakanlığının dış ülkelerde faaliyet gösteren benzer kuruluşlardan esinlenerek yaptığı girişimler sonucu, yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığının 17.10.1984 tarihli bir kararıyla, 16 Temmuz 1985 tarihinde, Ankara Üniversitesi Rektörlüğüne bağlı olarak, "Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi" adı altında kurulmuştur. 1985-88 dönemi merkez müdürlüğüne A.Ü. D.T.C. Fakültesi Genel Türk Tarihi Öğretim Üyelerinden sayın Prof. Dr. Bahaettin Ögel atanmıştır. Sayın Ögel'in görev müddetinin tamamlanması üzerine 14 Ekim 1988-22 Şubat 1989 tarihleri arasında yeni yönetim kurulu üyeleri belirlenmiştir. (1)

Yeni yönetim kurulunun zorunlu gördüğü yönetmelik değişikliği 29 Mayıs 1989 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş, ancak, Danışma kurulu ile ilgili maddede bir değişiklik daha yapmak zorunluluğu ortaya çıkmıştır (21.2.1990) 5 Nisan 1990 tarihinde, yalnız Ankara'da bulunan Danışma Kurulu üyelerinin katılımı ile ilk Danışma Kurulu toplantısını yapan Merkezimiz, Yönetmelikte öngörülen bütün organlarını oluşturarak, gerçek anlamda, bu tarihte kuruluşunu tamamlayarak faaliyete geçebilmiştir.

Kurulma teşebbüsü Dışişleri Bakanlığından geldiğine göre merkez herşeyden önce pratik bir amaçla kurulmuş demektir. Dışişleri Bakanlığının dışardan gelen bazı taleplere cevap verebilmesi, uluslararası kongre ve sempozyumların tertibinde kolaylık sağlamak arzusu, ülkeyi ilgilendiren uluslararası konuların çözümü için gerekli doğru, yansız bu yüzden de sağlam bilgi temin edebilme düşüncesi, çağdaş ülkelerde olduğu gibi bilimsel araştırmalar yapan, ancak araştırmaları ve vardığı sonuçlarla uluslararası sorunların çözümünde olumlu rol oynayan böyle bir merkezin

* A.Ü.D.T.C.F. Öğretim Üyesi ve OTAM Müdürü.

1 Üyelerimiz için Bkz. Dergi Kapak Sayfası.

kurulmasına amil olmuştur. Bu konuda son teklif, UNESCO'nun işbirliği ile 1-3 Ekim 1984 tarihleri arasında Ankara'da toplanan "Osmanlı İmparatorluğunun Arap ve Afrika ülkeleri ile ilişkileri" konulu kolekyuma katılan bilim adamları tarafından yapılmıştır. Onlara göre, bu tip müşterek çalışmaların sistemli bir şekilde yürütülebilmesi için, muhtelif benzer kuruluşlar arasında daha yakın bir işbirliğinin tesisi gereklidir. Bu da ancak, tüm bilgileri derleyip toplayıp tasnif ederek dağıtabilecek kapasitede bir merkez kurulmak suretiyle gerçekleştirilebilir.

Bütün bu tavsiye, telkin ve gereksinimler gözönüne alınarak, Osmanlı tarihi ile ilgili gerek ulusal, gerek uluslararası düzeyde sürdürülen tüm çalışmalar hakkında bilgi toplama, değerlendirme, araştırma yapma ve yaptırma veya yapılan araştırmaları destekleme ve araştırma sonuçlarını en geniş biçimde yayma görevini yerine getirmek amacıyla bir merkez kurulması YÖK tarafından Ankara Üniversitesine verilmiştir.

Herşeyden önce yurtiçi ve yurtdışındaki Osmanlı tarihi üzerinde araştırma yapan benzer kuruluş ve kişilerle ilişki işine girmesi gereken merkezimizin yönetmeliğine göre çalışmaları şu şekilde sıralanmaktadır:

a- Osmanlı tarihine ilişkin belgeleri ve kaynak eserleri araştırmak, incelemek ve yayınlamak,

b- Osmanlı tarihi ile ilgili telif ve tercüme eserler yayınlamak ve konuyla ilgili bir dergi çıkarmak.

c- Osmanlı tarihi konusunda elde edilecek belgelerle bir arşiv oluşturmak,

d- Osmanlı tarihiyle ilgili belge ve kaynak eserleri Merkez Kütüphanesine kazandırmak,

e- Yerli ve yabancı ilim adamları ve kurumları ile işbirliği yaparak bilimsel toplantılar düzenlemek ve bu gibi faaliyetlere katılmak.

f- Osmanlı kaynak eserleri ve belgelerini incelemek isteyen araştırmacılar için Osmanlı paleografyası ve diplomatika kursları açmak,

g- Konuyla ilgili çalışma yapanlara destek sağlamak.

Dışişleri Bakanlığı aracılığı ile Merkezimizin kuruluş kararı ve üstlendiği görevler, Osmanlı tarihi ile ilgili bilimsel çalışma yapan bütün dış kuruluşlara bildirilmiştir. Dış ülkelerdeki benzer kuruluş ve bilim adamlarından gelen yazılar merkezimize duyulan ihtiyaç ve ilginin büyüklüğünü ortaya koymaktadır.